2010-44-RE

CAUSA 2010-44-RE

Número de registre 583-2010. Recurs d'empara

SENTÈNCIA DEL 10 DE MAIG DEL 2011

_____

BOPA núm. 31, del 18 de maig del 2011

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 22 de desembre del 2010, per la representació processal del Sr. Josep Parramon Llavet, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra l'aute del 18 de novembre del 2010, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució i també a l'article 6 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals i, atès que demana al Tribunal Constitucional que dicti una sentència que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li la resolució objecte de recurs i per extensió l'aute del 23 de setembre del 2010, i que retrotregui les actuacions al moment processal oportú;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 14 de gener del 2011;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 15 de març del 2011 que va admetre a tràmit la causa, sense efectes suspensius;

Vistes les al·legacions presentades, el 7 d'abril del 2011, per la representació processal del recurrent;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Carles Viver Pi-Sunyer;

Antecedents

Primer

El 18 de desembre del 2002, el Tribunal de Corts, mitjançant sentència, va condemnar el Sr. Josep Parramon Llavet com autor d'un delicte major continuat d'injúries i calumnies a l'autoritat, a la pena de 2 anys de presó condicional, a la inhabilitació especial per a l'exercici de la professió d'advocat durant 7 anys i al pagament de les despeses processals ocasionades. Aquesta sentència li va ser notificada mitjançant un edicte publicat al BOPA, el 5 de febrer del 2003.

Segon

En una altra causa, el 27 de desembre del 2002, el Tribunal de Corts, mitjançant sentència, va condemnar el Sr. Josep Parramon Llavet com autor d'un delicte major continuat d'injúries i resistència greu als agents de l'autoritat en l'exercici de llurs funcions, d'un delicte major d'amenaces d'un fet constitutiu d'un delicte major, del delicte menor de refús de sotmetre's a la prova d'alcoholèmia i de les contravencions penals de lesions i danys dolosos sense la concurrència de circumstàncies modificatives de responsabilitat penal, a la pena de 15 mesos de presó, dels quals 4 ferms i la resta condicional i a la multa de 3.000,00 euros i al pagament de les despeses processals ocasionades. Aquesta sentència li va ser notificada mitjançant un edicte publicat al

Tercer

L'any 2009, el Sr. Josep Parramon Llavet va presentar sengles escrits en què sol·licitava l'aplicació de la prescripció i rehabilitació de les penes imposades en les sentències esmentades.

Quart

El 27 d'abril del 2009, el Tribunal de Corts va dictar un aute que desestimava aquesta petició. Va considerar que "pel que fa referència a l'extinció de la responsabilitat criminal i de la pena al·legada per la representació lletrada de Josep PARRAMON LLAVET, per l'aplicació retroactiva de la Llei al seu favor, i en particular de les disposicions contingudes en el nou Codi Penal en matèria de qualificació jurídica dels fets pels quals ha estat condemnat, i per aplicació del institut de la prescripció, sigui del delicte i o de la pena imposada, s'ha d'exposar que el sol·licitant Josep PARRAMON LLAVET fou condemnat amb situació de rebel·lia processal, situació que en data d'avui encara es manté sense que es pugui doncs donar lloc en aquestes condicions a la modificació de les Sentències condemnatòries de referència. Per tant i de conformitat amb el disposat en els articles 81 i següents del Codi de Procediment Penal vigent (prescripció del delicte), i en els articles 84 i ss del mateix text legal (prescripció de la pena) no es donen en el present cas els requisits exigits."

Cinquè

La representació processal del Sr. Josep Parramon Llavet va presentar un recurs d'apel·lació contra l'aute esmentat i, el 23 de setembre del 2009, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va declarar la seva inadmissió a tràmit, ja que el recurs d'apel·lació no es va formular en temps útil, motiu pel qual era ferm i executori.

Sisè

La representació processal del Sr. Josep Parramon Llavet va formular, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions per tal com va considerar que s'havia vulnerat el seu dret a la jurisdicció, ja que no havia tingut coneixement de l'aute del Tribunal de Corts del 27 d'abril del 2009 fins a l'11 de

maig del 2010, perquè no se li va notificar personalment i per inexistència d'apoderament a favor del seu anterior lletrat, demanant la nul·litat de tot el procés.

Setè

El 18 de novembre del 2010, el Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que desestimava aquest incident de nul·litat d'actuacions.

Vuitè

El 22 de desembre del 2010, la representació processal del Sr. Josep Parramon Llavet va presentar un recurs d'empara en què al·lega que les resolucions dels tribunals ordinaris esmentades vulneren el dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució i també a l'article 6 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals.

Efectivament, considera que s'ha vulnerat el seu dret a obtenir una resposta a les qüestions plantejades, concretament: el Tribunal Superior de Justícia no va, en primer lloc, contestar ni treure les conseqüències del fet que l'aute del Tribunal de Corts no va precisar la possibilitat de formular un recurs; en segon lloc, no es va pronunciar en relació amb la notificació de l'aute del 27 d'abril del 2009 que no es va efectuar personalment, quant en canvi l'aute del 23 de setembre del 2010 si que va ser-ho mitjançant una carta certificada amb avís de recepció, rebuda al seu domicili a Espanya; i, en tercer lloc, malgrat la inadmissió a tràmit del recurs, no es va pronunciar en relació amb la qüestió de fons que és una qüestió d'ordre públic o de dret imperatiu.

Afegeix que l'aute impugnat no s'ajusta a l'ordenament jurídic andorrà quan accepta la carta del recurrent en la designació del seu advocat, ja que l'únic apoderament vàlid s'ha de fer davant notari o davant d'un secretari judicial (article 61 de la Llei qualificada de la Justícia).

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que dicti una sentència que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li la resolució objecte de recurs i per extensió l'aute del 23 de setembre del 2010, i que retrotregui les actuacions al moment processal oportú.

Novè

El 14 de gener del 2011, el Ministeri Fiscal va presentar un informe mitjançant el qual s'oposava a l'admissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, perquè les qüestions plantejades pel recurrent no són d'ordre constitucional i perquè de la lectura de les resolucions impugnades es desprèn una fonamentació jurídica i aquestes no són arbitràries, per tant, no hi ha la vulneració de cap dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució.

Segons el parer del Ministeri Fiscal, l'aute de la Sala Penal exposa, entre d'altres, que el recurrent no pot invocar el desconeixement de l'aute del 27 d'abril, per tal com el seu advocat, en defensa i representació seva, va instar davant la Batllia diverses demandes per vulneració dels seus drets fonamentals, de manera successiva, amb els mateixos fonaments i el mateix objecte. A més, consta que aquest aute li va ser notificat el 30 d'abril del 2010 i el recurrent no va presentar el seu recurs d'apel·lació en el termini establert, per tant, aquest aute esdevenia ferm i executori.

Pel que fa a l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions, el Ministeri Fiscal considera que es prou clar en relació amb la qüestió plantejada relativa a la legitimació de representació del seu lletrat anterior.

També recorda que, d'acord amb l'article 86.1 de la Constitució, la interpretació de les normes de procediment correspon per natura als òrgans jurisdiccionals ordinaris.

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licita la inadmissió a tràmit del recurs d'empara 2010-44-RE.

Desè

El 15 de març del 2010, el Tribunal Constitucional va acordar admetre a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs 2010-44-RE i va obrir un termini de 10 dies hàbils per tal que la part recurrent formulés les seves al·legacions.

Onzè

El 7 d'abril del 2011, la representació processal del Sr. Josep Parramon LLavet va presentar un escrit d'al·legacions en què contesta i s'oposa a l'informe del Ministeri Fiscal i, de manera substancial, reitera les seves argumentacions i pretensions contingudes en l'escrit d'empara constitucional, destacant que el 21 de gener proppassat, el Col·legi d'Advocats d'Andorra va aplicar

la prescripció de la inhabilitació especial del recurrent i va aixecar acta de la seva reintegració en la pràctica de la professió d'advocat.

Dotzè

El 27 d'abril del 2011, el Ministeri Fiscal i, el 4 de maig del 2011, la representació processal del Sr. Josep Parramon Llavet, van presentar els seus escrits de conclusions en què reprodueixen els arguments i les al·legacions continguts en els seus escrits anteriors.

Fonaments jurídics

Primer

El recurrent demana l'empara contra l'aute de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia del 18 de novembre del 2010, que desestima l'incident de nul·litat d'actuacions interposat contra l'aute de la mateixa Sala del 23 de setembre del 2010, que inadmet el recurs d'apel·lació, interposat contra l'aute dictat pel Tribunal de Corts del 27 d'abril del 2009, que desestimava l'extinció de la responsabilitat criminal i de la pena com a conseqüència de la prescripció de diversos delictes, perquè el recurrent estava en rebel·lia processal.

En el recurs d'empara s'al·lega que els autes de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia han incorregut en incongruència omissiva, vulneradora del dret a la jurisdicció del recurrent, en no haver donat resposta a les peticions següents: primera, la de considerar que la manca de notificació de l'aute del 27 d'abril de 2010 comportava la suspensió del termini per recórrer en apel·lació; segona, la que la notificació calia fer-la a l'interessat; i, tercera, la relativa a que, fins i tot si la Sala decidia la inadmissió, tenia que entrar a resoldre sobre la prescripció, ja que era una qüestió d'ordre públic o de dret imperatiu. El recurrent afegeix que el lletrat que va interposar diverses demandes contra l'aute del 27 d'abril del 2009 no estava legitimat per fer-ho, ja que el recurrent no li havia atorgat poders davant de notari, ni davant del secretari judicial. Pel que fa a la manifestació de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, conforme a la qual consta en l'expedient una carta tramesa per fax del 18 d'abril del 2007 mitjançant la qual designa advocat perquè el defensi i el representi –sense que consti en l'expedient cap canvi fins el 13 de maig del 2010, data en la qual demana la designació d'un advocat d'ofici-, el recurrent al·lega que donar valor a la carta del 18 d'abril del 2007, com fa la Sala Penal, vulnera el dret a la igualtat de l'article 1 de la Constitució i el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret i no contrària a dret.

Segon

Segons ha declarat reiteradament aquest Tribunal Constitucional, forma part del contingut del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret de l'article 10 de la Constitució, el dret a obtenir una resposta motivada a les peticions que es porten davant d'un tribunal de justícia i a les argumentacions fonamentals en les quals es basen aquestes peticions. Tanmateix, també hem reiterat que, excepcionalment, aquesta resposta es pot produir de forma implícita sempre que el seu sentit sigui evident i que el justiciable pugui deduir amb facilitat els motius d'aquesta decisió tàcita o implícita.

Tercer

Si es trasllada aquesta raó de decidir al cas aquí enjudiciat, és clar que les tres peticions formulades van ser implícitament desestimades pels autes desestimatoris recorreguts en empara. I és evident, també, la motivació jurídica en la qual es basa aquesta decisió pel que fa a les dues primeres denúncies d'incongruència omissiva: la Sala Penal considera que el recurrent disposava de representant i coneixia l'existència de l'aute del 27 d'abril del 2009 i la prova d'aquests fets seria el fet que va recórrer la resolució esmentada a través d'aquest representant i defensor, mitjançant un recurs d'apel·lació per la via del procediment urgent i preferent, que va arribar fins al Tribunal Constitucional.

És cert, com hem vist, que el recurrent al·lega que en aquest procediment el seu representant no tenia poders suficients i per això afirma que la Sala Penal vulnera els articles 1 i 10 de la Constitució en considerar-lo suficientment apoderat, però davant d'aquestes al·legacions cal declarar: en primer lloc, que l'article 1 de la Constitució no proclama el "dret" a la igualtat, sinó que fa referència al "principi" d'igualtat , és l'article 6, el que reconeix la igualtat com a principi general que regeix el títol del drets, però, en qualsevol cas, cal tenir present que l'article 41.2 exclou el dret a la igualtat del recurs d'empara; i, en segon lloc, per combatre la raonabilitat lògica i jurídica de la manifestació de la Sala Penal segons la qual el recurrent disposava de representant, coneixia l'aute i es va poder defensar, no basta amb la simple afirmació que la decisió judicial "contravé l'article 10 (dret a obtenir una decisió fonamentada en dret i no contraria a dret)", sense cap més argumentació. Cal tenir present que el bé constitucional que en aquest cas es pretén garantir és el de la indefensió material, no únicament el del compliment de la legalitat processal si no té transcendència constitucional i respecte de la indefensió material res s'argumenta –de fet en un dels escrits el recurrent afirma que no discuteix si coneixia o no l'aute i els recursos interposats contra aquest, sinó que el que volia discutir era si la forma de designar representant era legalment correcta o no.

En definitiva, es pot concloure que el recurrent coneix les causes del rebuig d'aquestes dues pretensions: el coneixement de l'aute i la possibilitat de defensa i això treu suport fàctic a l'argumentació que les deficiències en la notificació i la manca de notificació personal li havien

impedit recórrer en temps i forma l'aute del 27 d'abril de 2009.

Quart

En canvi, respecte de la tercera tatxa d'incongruència omissiva (la relativa a l'obligació de donar resposta a la qüestió de fons –la relativa a la prescripció de la pena-, atès que es tractava d'una qüestió d'ordre públic o de dret imperatiu), malgrat que és clara la seva desestimació tàcita, allò que no pot conèixer el recurrent és el motiu de la decisió judicial, ja que l'únic argument emprat per la Sala Penal per inadmetre (el coneixement de l'aute i la possibilitat de defensar-se) no aporta cap mena d'explicació sobre el motiu del rebuig implícit de la seva petició.

Cal doncs atorgar parcialment l'empara sol·licitada i retrotreure les actuacions davant la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per tal que doni resposta motivada a la qüestió de si, en aquest cas, la inadmissió impedeix o no entrar a enjudiciar el fons de la qüestió formulada.

DECISIÓ:

En atenció a tot el que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Atorgar parcialment l'empara sol·licitada pel que fa a la manca de resposta motivada a la petició d'entrar a resoldre el fons de la qüestió plantejada, malgrat l'existència de causes d'inadmissió.

Segon

Retrotraure les actuacions a la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia per tal que dicti una

resolució motivada sobre la petició esmentada.

Tercer

Publicar aquesta sentència, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. Josep Parramon Llavet, al president del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 10 de maig del 2011.

Pierre Subra de Bieusses Juan A. Ortega Díaz-Ambrona

President

Vicepresident

Didier Maus

Carles Viver Pi-Sunyer

Magistrat

Magistrat